

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 1 ÖVERSIKT

Vad ska vi lära oss?

- Kalla krigets konflikter, Sovjetunionens sönderfall och nya maktförhållanden i världen.
- Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkar deras villkor och värderingar.
- Några historiska begrepp kopplade till kalla kriget.

Efterkrigstiden

- Andra världskriget slutade 1945.
- Västra Europa befriades av de allierade styrkorna medan östra Europa befriades av Sovjetunionen.
- USA besegrade Japan.
- Efter kriget blev USA och Sovjetunionen världens två supermakter.
- Perioden efter andra världskriget kallas efterkrigstiden.

Marshallplanen

- USA gav efter andra världskriget ekonomiskt stöd till flera länder i Europa genom den så kallade Marshallplanen.
- Stödet bestod av råvaror, bränsle, lån och bidrag.
- Syftet var att snabbt bygga upp Europa och förhindra spridning av kommunismen.

George Marshall

Marshallplanen ogillades i Sovjet

- I det kommunistiska Sovjetunionen sågs Marshallplanen som ett sätt för USA att köpa andra länders stöd.
- De östeuropeiska länderna och Finland tackade nej till Marshallplanen efter påtrycknings från Sovjetunionen.

Kalla kriget

- Efter andra världskriget var förhållandet mellan USA och Sovjetunionen mycket ansträngt. Det uppstod inget direkt krig mellan länderna, men de bekämpade varandra på olika sätt.
- Perioden 1946 till 1991 kallas därför kalla kriget.
- Kalla kriget tog slut 1991 i och med Sovjetunionens sönderfall. Sedan dess har maktförhållandena i världen förändrats.

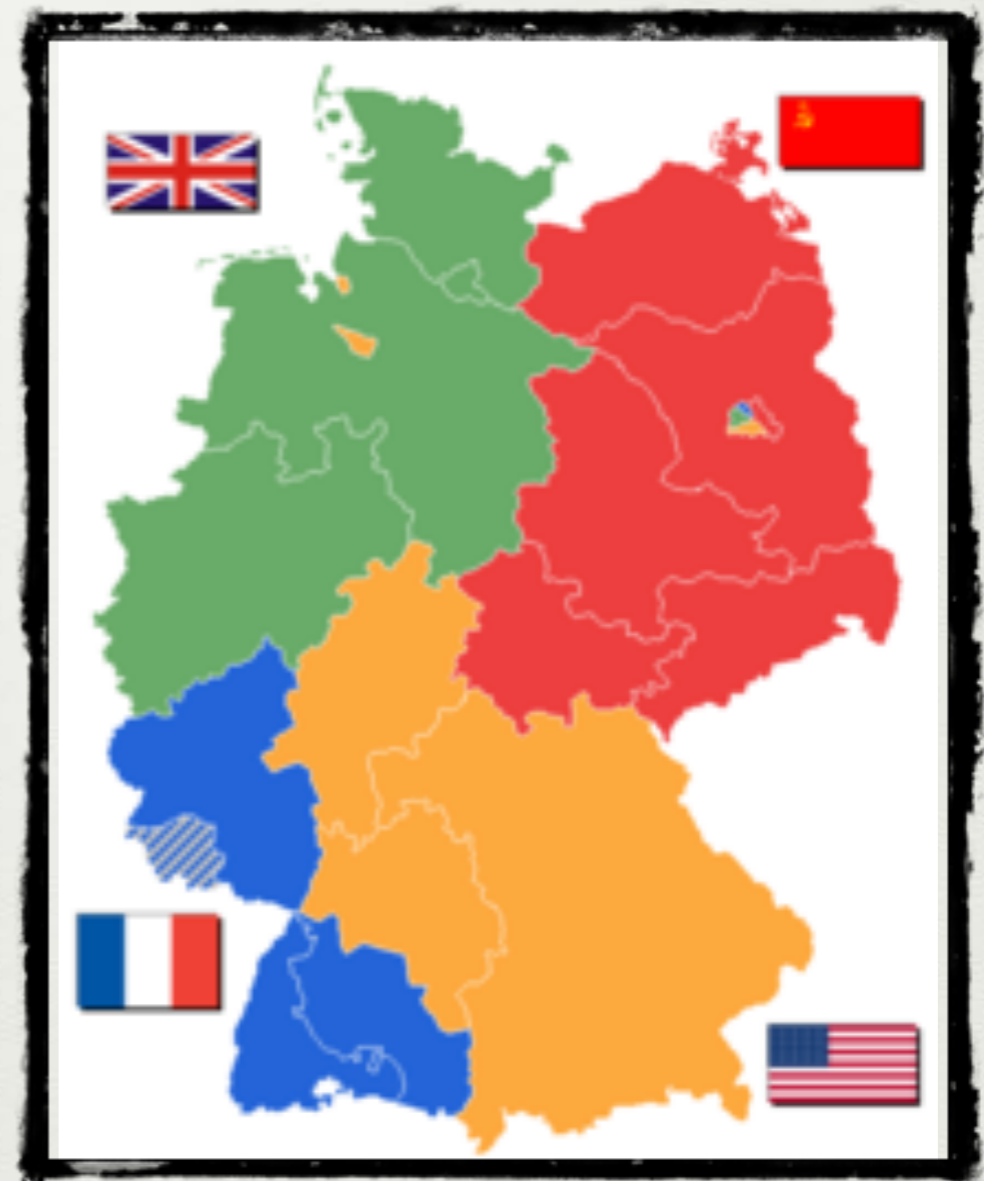
Konflikten trappas upp

- De båda supermakterna USA och Sovjetunionen ville sprida sina respektive samhällssystem i världen och på så vis få mer makt.
- USA stod för ett samhällssystem byggt på marknadsekonomi och demokrati. (I en marknadsekonomi är det privata ägandet stort).
- Sovjetunionen byggde sitt samhällssystem på planekonomi och kommunistisk diktatur. (I en planekonomi är det statliga ägandet stort).
- USA ansåg sig ha rätt att ingripa i länder som hotades av kommunismen (Truman doktrinen).
- Sovjetunionen ansåg sig istället ha rätt att ingripa i länder för att försvara eller stödja kommunismen.

Delningen av Tyskland och Berlin

- Efter andra världskriget delades Tyskland in i fyra ockupationszoner av de fyra segrarmakterna. Västmakterna, det vill säga USA, Storbritannien och Frankrike, hade sina zoner i västra Tyskland. Sovjetunionens zon låg i östra Tyskland.
- Den tyska huvudstaden Berlin låg nu i östra Tyskland. Även den delades in i fyra zoner. Den militära närvaron i Berlin ökade spänningarna mellan USA och Sovjetunionen.
- 1948 ville västmakterna låta det blivande Västtyskland bilda regering i Västberlin. I protest införde Sovjetunionen en blockad mot Västberlin. All trafik till staden hindrades.
- Västmakterna flög in mat och andra varor under ett helt år innan blockaden upphörde i maj 1949.
- Samma år blev Västtyskland ett eget land och det tog inte lång tid innan Östtyskland också blev det.

Berlinmuren byggs

- Mellan 1949 och 1961 flydde 2,7 miljoner människor från Östtyskland till Västtyskland. Östtyskarna lämnade landet, bland annat via Västberlin. För att förhindra en fortsatt massflykt och befolkningsminskning byggde Östtyskland en 43 kilo meter lång mur runt hela Västberlin. Natten till den 13 augusti 1961 stängdes gränsen.

Ta reda på mer om hur kalla kriget började

- Förklara dominoteorin och hur den påverkade USAs agerande i världen.
- Vilka delar delades Tyskland in i och vilka problem uppstod på grund av indelningen?
- På vilka olika sätt försökte Sovjet hålla ute västmakterna från Berlin?
- Vad var Marshallplanen och hur påverkades länder som tog emot hjälpen respektive de länder som tackade nej?

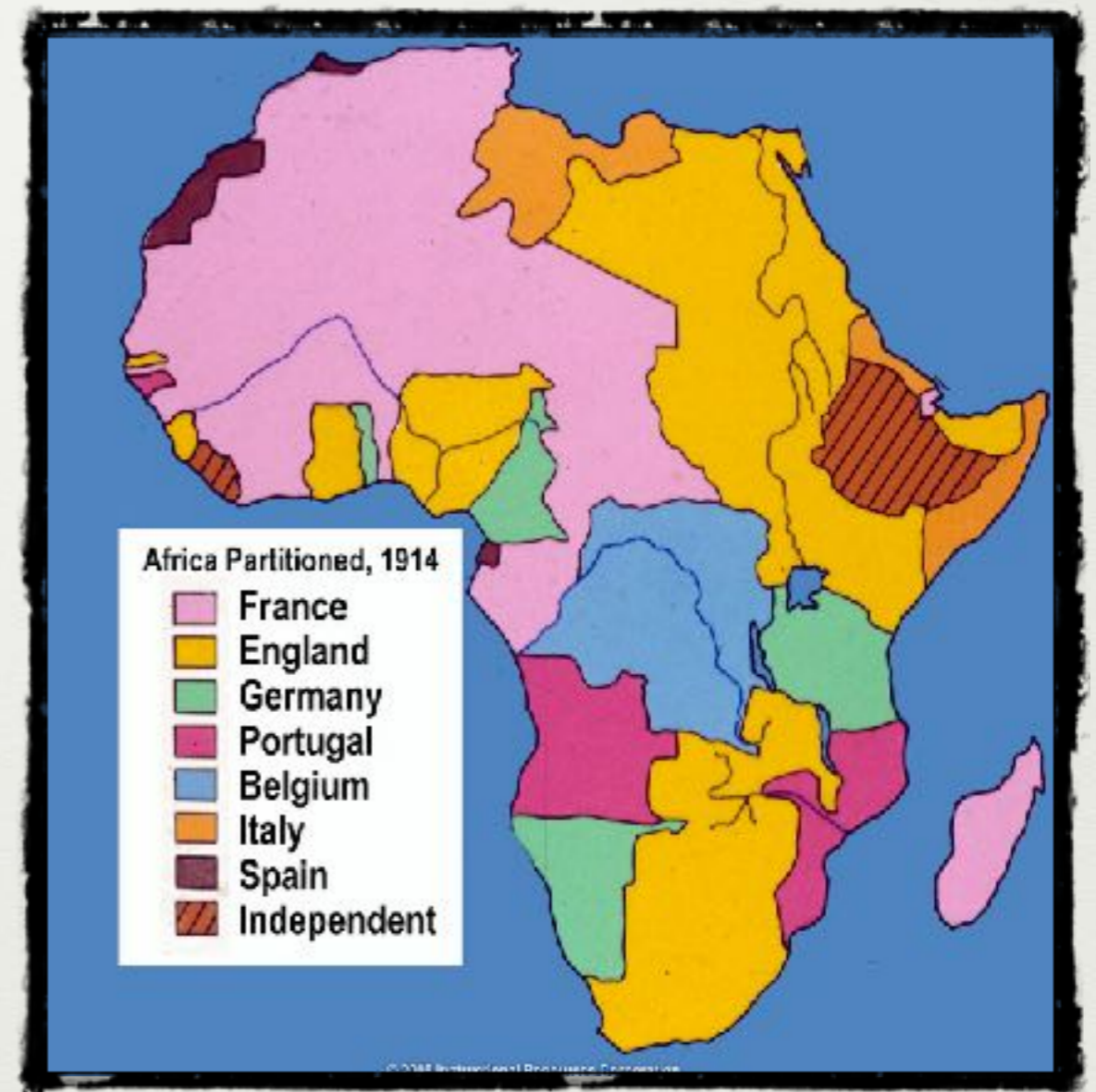

Svara här

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 2 MAKT OCH
INFLYTANDE

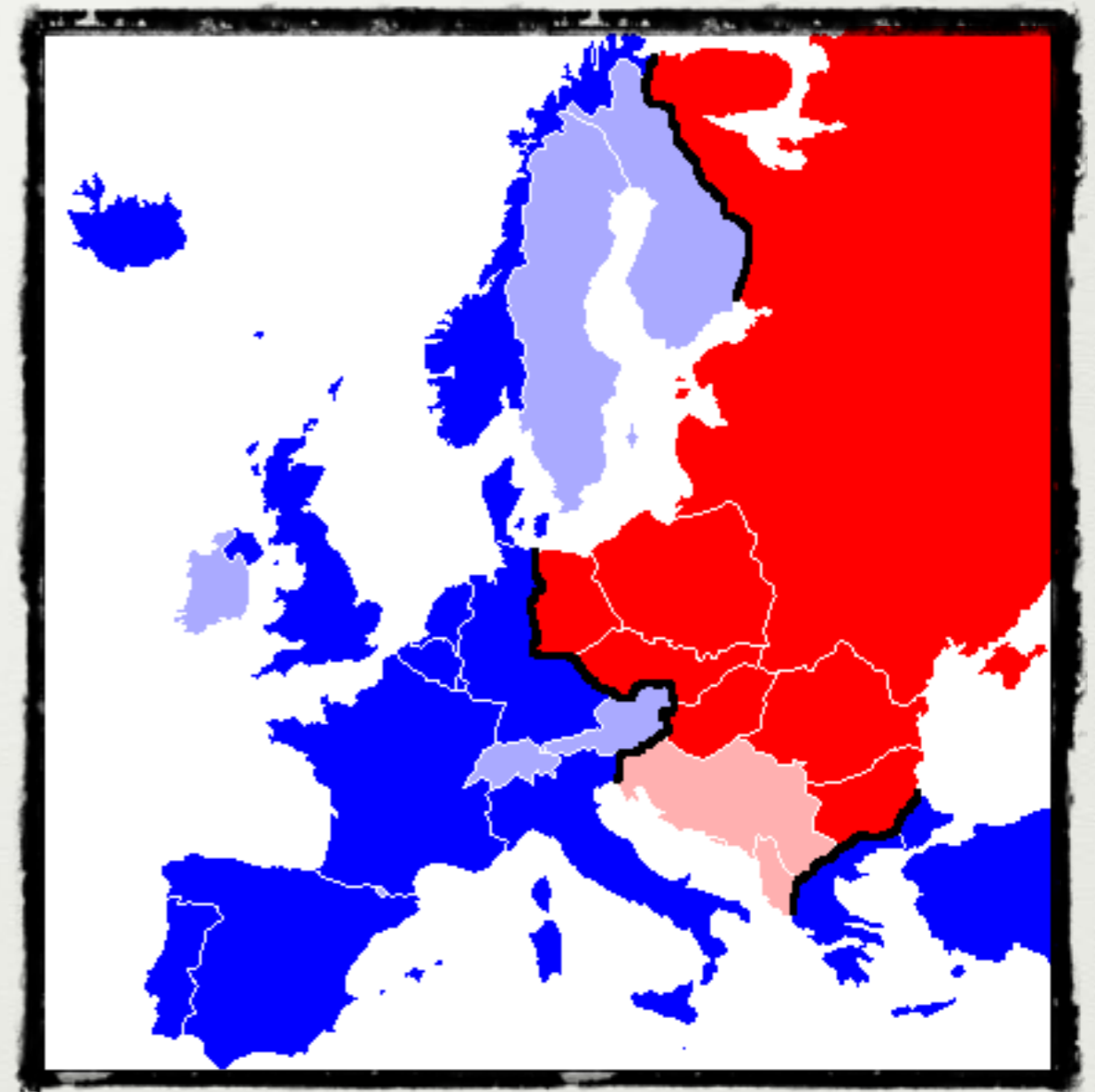
Kalla krigets konflikter

- Efter andra världskriget blev kolonierna successivt självständiga länder.
- I de här nya länderna tävlade USA och Sovjetunionen om inflytande.
- De två länderna lade sig i flera konflikter och stödde ofta var sin sida.

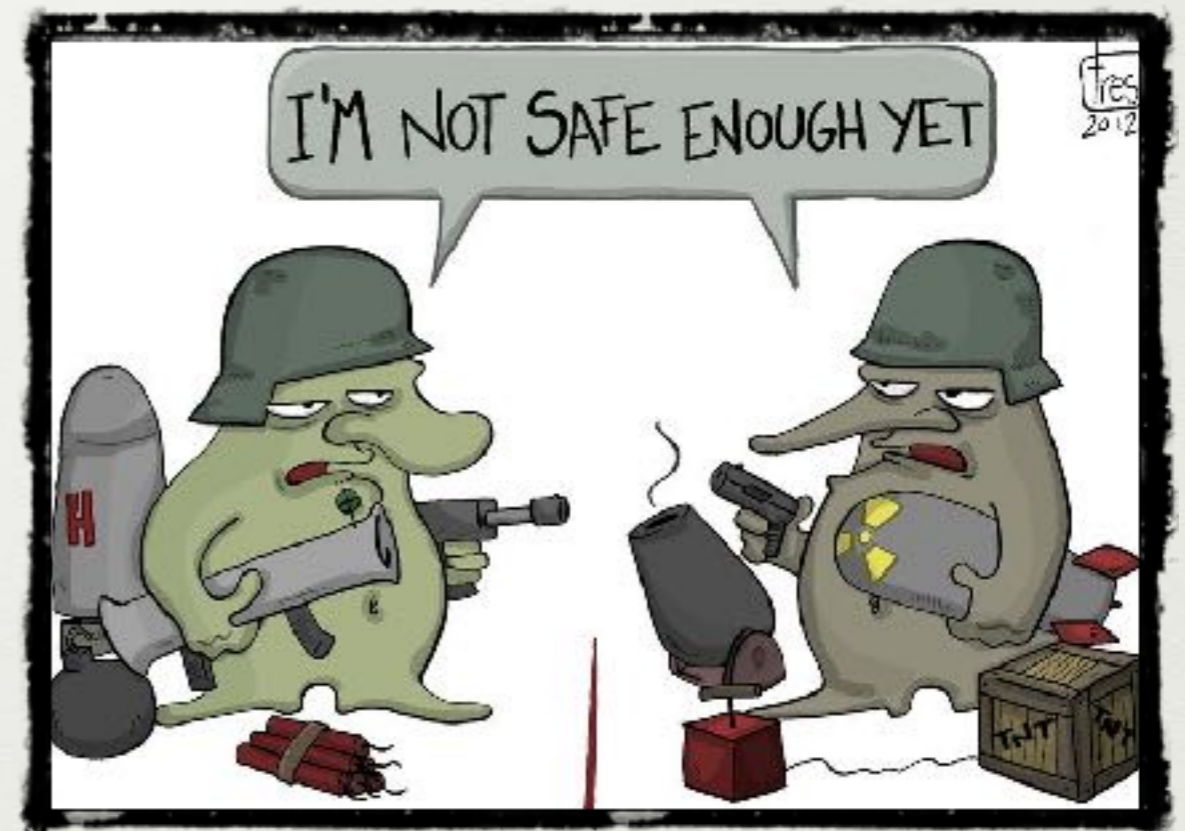
Nato och Warszawapakten

- 1951 bildade USA, Kanada och flera västeuropeiska länder försvarsorganisationen Nato.
- Syftet var att förhindra en sovjetisk expansion i Västeuropa.
- Om ett av Natos medlemsländer attackerades skulle övriga medlemsländer hjälpa till att försvara det.
- Som ett svar på Nato bildade Sovjetunionen 1955 Warszawapakten tillsammans med flera östeuropeiska länder.

Kapprustning och terrorbalans

- Spänningarna mellan supermakterna USA och Sovjetunionen ledde till en militär kapprustning.
- 1949 lyckades Sovjetunionen utveckla en atombomb, precis som USA hade gjort några år tidigare.
- När både USA och Sovjetunionen hade tillgång till kärnvapen uppnåddes en så kallad terrorbalans. Det innebar att de inte vågade angripa varandra eftersom fienden skulle kunna ställa till med enorm skada med sina kärnvapen.
- Kärnvapenhotet skrämde många människor. Det ledde till att en freds rörelse växte fram i stora delar av Världen.

Frågor att besvara

- Läs mer om: Terrorbalansen
- MAD används som förkortning för Mutually assured destruction. Hur kunde denna galna idé bevara freden mellan supermakterna?
- Läs mer om: Avkoloniseringen
- Avkoloniseringen skedde under samma tidsperiod som Kalla Kriget. Vad tyckte USA och Sovjetunionen om att europeiska länder hade kolonier?
- Nämn några orsaker till att Europa släppte sina kolonier?
- Många av kolonierna hamnade i inbördeskrig efter de blivit fria från europeiskt styre. Nämn några vanliga orsaker till dessa konflikter.
- USA och Sovjetunionen blandade sig i konflikter i andra länder efter andra världskriget. Nämn någon av dessa konflikter och på vilket sätt USA och Sovjetunionen lade sig i.

Svara här

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 3 PROPAGANDA

Propaganda

- Supermakternas propaganda syftade till att visa att just deras samhällssystem var det bästa.
- Propagandan visade även att samhällssystemet var hotat av fienden, det vill säga av den andra supermakten och därför behövde skyddas.

Propaganda

- Film om hur Sovjetisk propaganda påverkade omvärlden.

Propaganda

- Film om tio kända
propaganda bilder.

Frågor om propaganda

- Vilka gemensamma drag kunde ni se i propagandabilderna och varför tror ni att just dessa metoder använts?
- Utsätts ni för någon form av propaganda? Ge exempel.
- Är propaganda bra eller dåligt? Varför?
- Skiljer sig propaganda och reklam åt? På vilket sätt i så fall?
- På sociala medier sprids en hel del som inte är helt sant, eller rent av rena lögnen i syfte att påverka våra åsikter. Kan ni ge något exempel på detta?
- Hur kan vi skydda oss från att bli styrda av propaganda?

Svara här

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 4 SPIONERI

Spioneri

- Det rådde spionskräck i världen. I vissa fall var den bara en del av propagandan.
- Det fanns dock riktiga spioner, till exempel den svenske officeren Stig Wennerström. Han avslöjades 1963 av sitt hembiträde Carin Rosén. Det visade sig att Wennerström hade lämnat ut information om Sveriges försvar till Sovjetunionen.

Spioneri

- Film om Stig Wennerström

Frågor att besvara

- Läs mer om fem spionöden:
- Kim Philby har nämnts som en av de spioner som gjort mest skada under kalla kriget. Varför fick han så stor inverkan?
- En av spionerna utgjorde inspirationen för James Bond. Berätta om denne spions öde.
- Julius Rosenberg hjälpte Sovjetunionen att få kärnvapen. På vilka sätt tänker ni er att denna handling kan ha varit positiv respektive negativ för freden mellan USA och Sovjetunionen.
- Läs mer om domen mot Rosenbergs:
- Rosenbergs dömdes till döden för spioneriet. Var straffet rimligt eller inte? Varför?
- Varför kom det så många protester mot domen och avrättningarna?

Svara här

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 5
RYMDKAPPLÖPNINGEN

Rymdkapplöpningen

- Det kalla kriget var stundtals ett ”uppvisningskrig”. Det gällde att imponera på motståndaren genom vetenskapliga framsteg.
- 1961 blev ryssen Jurij Gagarin den förste mannen i rymden och två år senare blev ryskan Valentina Teresjkova den första kvinnan i rymden.
- USA Ville inte vara sämre och 1969 blev Neil Armstrong den första människan på månen.
- Rymdkapplöpningen handlade även om en utveckling av försvarssystem och satelliter.

Rymdkapplöpningen

- Läs mer om [rymdkapplöpningen](#) samt [video](#)
- Beskriv varför sputnik var viktig och hur den lilla satelliten sågs av de båda stormakterna.
- När pågick rymdkapplöpningen och vilka var målen man ville uppnå med att utforska rymden?
- Vem vann rymdkapplöpningen och vad var den avgörande händelsen?
- Varför slutade rymdkapplöpningen?

Svara här

- Quizlet

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 6
KOREAKRIGET

Koreakriget 1950 – 1953

- Under andra världskriget ockuperades Korea av Japan.
- Efter krigsslutet gick amerikanska styrkor in i södra Korea och sovjetiska styrkor in i norra Korea.
- I norr bildades en kommunistisk stat och i söder en antikommunistisk stat.

Koreakriget 1950 – 1953

- I juni 1950 angreps Sydkorea av Nordkorea.
- USA såg det som ett angrepp mot den ”fria världen”.
- FN:s säkerhetsråd, som kan besluta om militära ingripanden i andra länder, bojkottades under den här perioden av Sovjetunionen. Därför kunde säkerhetsrådet enas om ett militärt FN-ingripande i Syd- och Nordkorea under USA:s ledning.
- Kina kände sig hotat och gick med i kriget på Nordkoreas sida.

Koreakriget 1950 – 1953

- Striderna pågick fram till 1953 då ett vapenstillestånd uppnåddes.
- Det dog sammanlagt fem miljoner människor i Koreakriget.
- Det är fortfarande mycket spänt mellan de båda länderna och det saknas ett fredsavtal.

Koreakriget 1950 –1953

- Nordkorea är än idag en kommunistisk diktatur och ett av världens mest slutna länder.
- Sydkorea var en diktatur fram till 1987, men är idag en demokrati.

Frågor att besvara

- Lär er mer om Koreakrigets orsaker och krigets förlopp.
- Hur började kriget?
- Vilken betydelse hade Sovjetunionens frånvaro i FN:s säkerhetsråd?
- Vilka var de involverade nationerna?
- Hur påverkar Koreakriget världen idag?

Svara här

- Quizlet

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 7
VIETNAMKRIGET

Vietnamkriget 1955 – 1975

- När Vietnam uppnådde självständighet från Frankrike 1954 delades Vietnam i två delar, Nordvietnam och Sydvietnam.
- Nordvietnam var kommunistiskt och Sydvietnam stöddes av USA.
- De två landsdelarna kunde inte enas om en återförening.
- I stället bröt ett krig ut mellan Nord- och Sydvietnam.

Vietnamkriget 1955 – 1975

- 1964 ingrep USA militärt i kriget på Sydvietsnams sida eftersom USA trodde att kommunismen i Nordvietnam skulle sprida sig till fler länder i regionen.
- Sovjetunionen stödde Nordvietnam med militär utrustning under krigets sista år.

Vietnamkriget 1955 – 1975

- Under Vietnamkriget fälldes dubbelt så många bomber som under andra världskriget.
- Två till fem miljoner vietnameser dog under kriget.
- Sammanlagt stred 2,6 miljoner amerikanska soldater på Sydvietnams sida.
- 500 000 av dem dog i kriget.

Vietnamkriget 1955 – 1975

- USA lämnade Vietnam 1973.
- Nordvietnam besegrade Sydvietnam 1975.
- Vietnam är än idag en kommunistisk diktatur.

Frågor att besvara

- Lär er mer om Vietnamkriget.
- Vad spelade media för roll för krigets utfall?
- Varför var Vietnameserna så motiverade att kämpa?
- Vilka skäl hade USA att ge sig in i kriget och vilka följder fick kriget för USA?

Svara här

- Quizlet

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 8
SOVJETISK INBLANDNING I
ÖSTEUROPA

Sovjetisk inblandning i Östeuropa

- De sovjetiska styrkorna som hade befriat länderna i östra Europa såg till att kommunistpartier som var lojala mot Sovjetunionen kom till makten där.
- Ekonomin i de här länderna byggde på ett kollektivt ägt jordbruk, femårsplaner och tung industri (maskintillverkning, elektronik, kemisk industri och gruvdrift) precis som i Sovjetunionen.

Sovjetisk inblandning i Östeuropa

- Personer, också kommunister, som vägrade lyda Sovjetunionen avrättades efter massrättegångar. De militära styrkorna förstärktes och den hemliga polisen byggdes ut i de kommunistiska länderna.
- Stasi, den östtyska hemliga polisen, spionerade i hög utsträckning på vanliga medborgare.

Sovjetisk inblandning i Östeuropa

- I Östtyskland monterades fabrikerna ned efter kriget.
- De flyttades till Sovjetunionen som straff för att Tyskland hade startat andra världskriget. Det ledde till ett arbetaruppror 1953 som slogs ned av de sovjetiska styrkorna.

Sovjetisk inblandning i Östeuropa

- I Ungern skedde 1956 ett folkligt uppror mot det kommunistiska styret och det sovjetiska inflytandet. Sovjetiska stridsvagnar rullade in och slog ned motståndet. Ungrarna kämpade in i det sista i tron att USA skulle ingripa.

Sovjetisk inblandning i Östeuropa

- Under 1960-talet försökte ledarna i Tjeckoslovakien införa en "kommunism med ett mänskligt ansikte". Landet skulle reformeras och folket skulle få en ökad frihet. De kommunistiska diktaturerna i Östeuropa var dock rädda att förlora makten i sina länder då de saknade folkets stöd. I augusti 1968 gick Warszawapaktens styrkor in i Tjeckoslovakien och stoppade reformrörelsen.

Frågor att besvara

- Läs mer om upproret i Ungern.
- Beskriv vad som skedde i Ungern som Sovjetunionen inte kunde acceptera.
- Läs mer om Pragvåren.
- Hur försökte Tjeckoslovakien lugna Sovjetunionen?
- Vad gav man medborgarna och varför var detta så oroande för Sovjet?

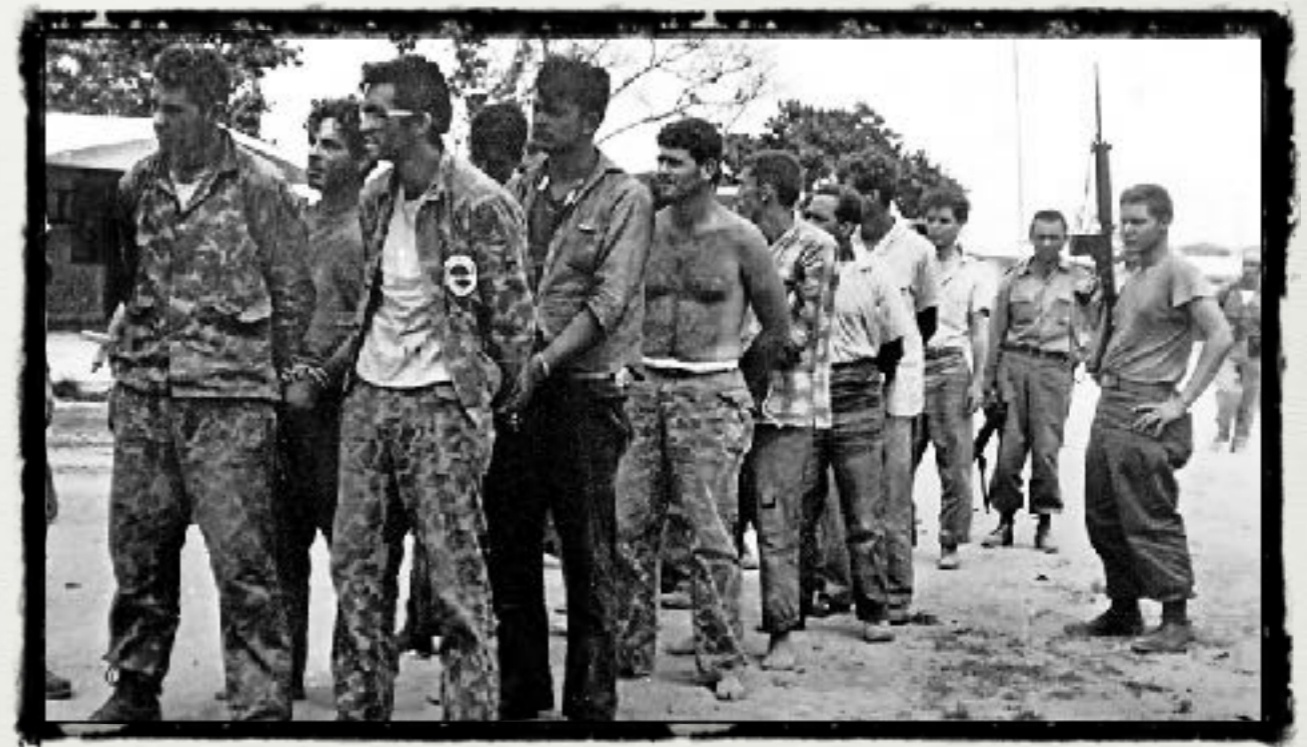
Svara här

- Quizlet

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 9
KUBAKRISEN

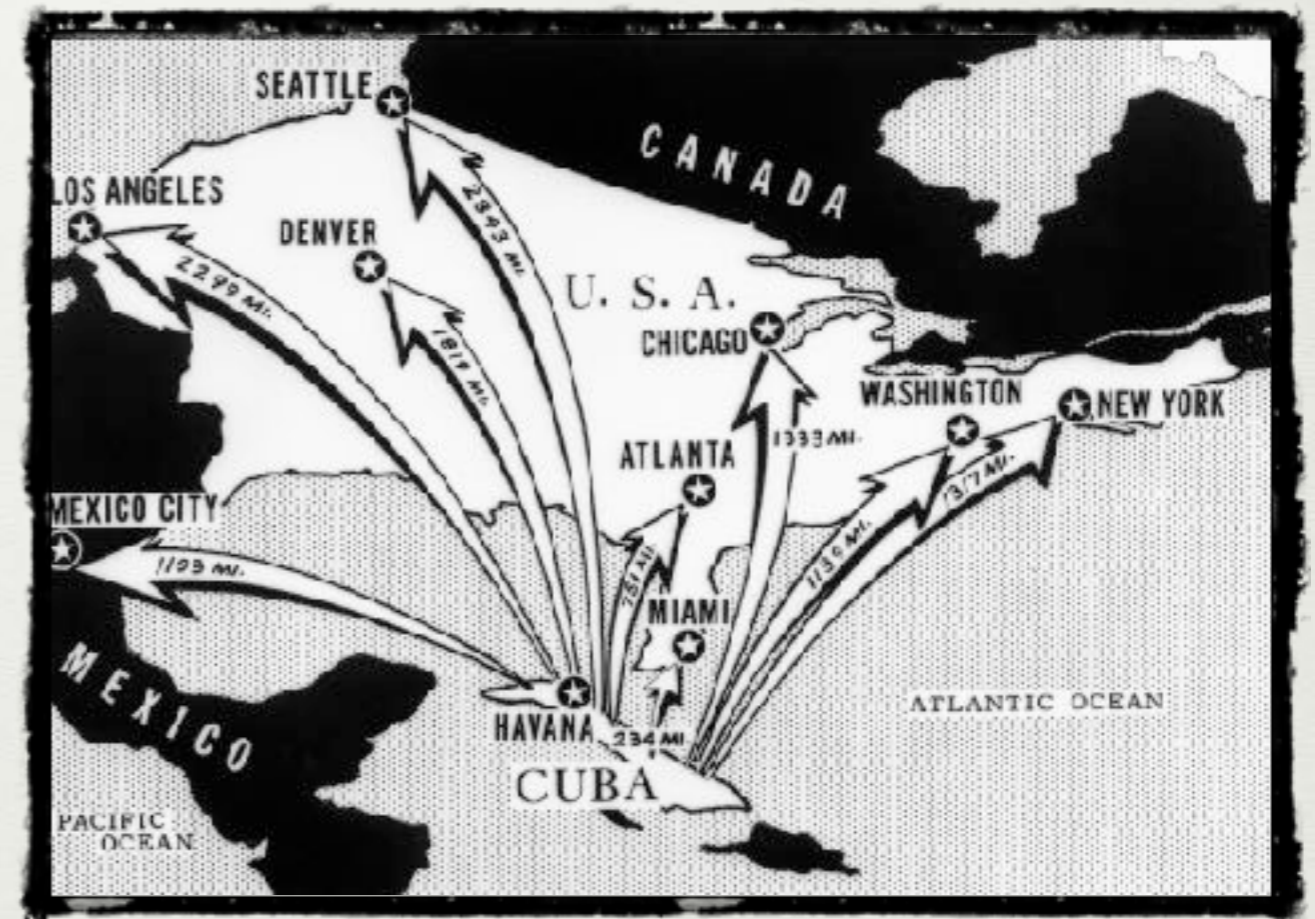
Kubakrisen

- 1959 störtades Kubas diktator i en revolution och de amerikanska företagen på Kuba togs över av den kubanska staten.
- 1961 försökte USA därför invadera ön. Det misslyckades och Kuba närmade sig istället Sovjetunionen.

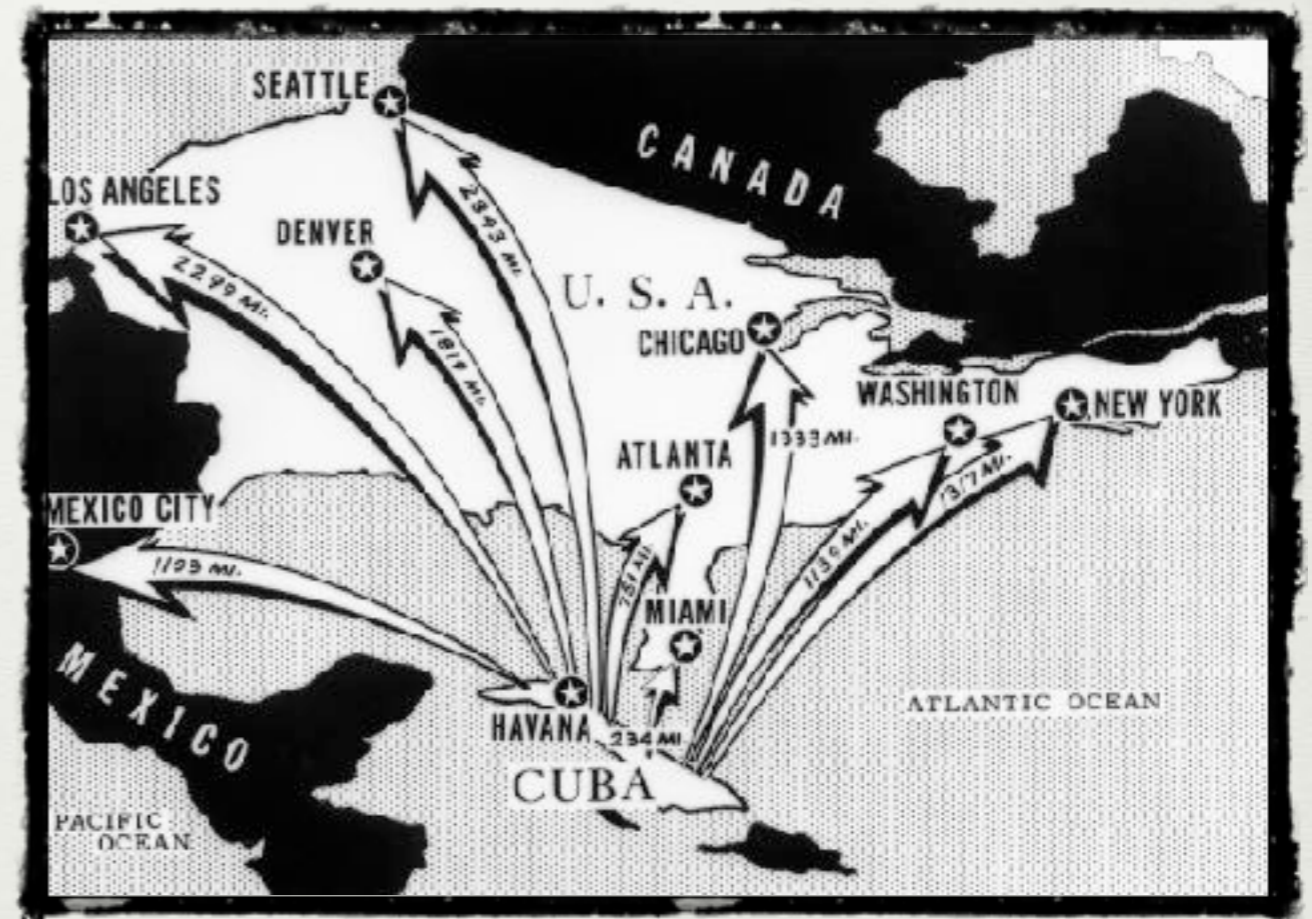
Kubakrisen

- 1962 placerades sovjetiska missiler, som skulle kunna nå USA på Kuba.
- USA stoppade alla sovjetiska fartyg på väg till Kuba.
- Under tolv dagar i oktober fruktade omvärlden att krisen skulle leda till ett kärnvapenkrig.
- Efter förhandlingar mellan USA och Sovjetunionen monterades de sovjetiska missilerna på Kuba ned.
- I gengäld monterade USA ned sina missiler i Turkiet och lovade att inte invadera Kuba.

Filmen Tretton dagar

- Hur porträtteras de båda sidorna i filmen?
- Hade situationen kunnat lösas på ett bättre sätt? I så fall hur?
- Hur kan USA's tidigare misslyckade invasionsförsök på Kuba påverkat situationen?
- Vilka motivationer hade Kuba, USA och Sovjetunionen att agera som de gjorde?
- Vad hade kunnat hända om Kubakrisen fått en annan utgång?

Svara här

KALLA KRIGET 1946-1991

DEL 10

AFGHANSK-SOVJETISKA KRIGET

Afghansk-sovjetiska kriget 1979 – 1989

- 1979 gick Sovjetunionen in i Afghanistan. Sovjetunionen ville skydda det kommunistiska styret som hotades av ett väpnat uppror.
- Invasionen bekämpades av en afghansk gerilla bestående av personer från olika politiska och religiösa inriktningar.
- Gerillan fick stöd av bland annat USA, Storbritannien och Kina.
- 1989 drog sig Sovjetunionen ur kriget i Afghanistan.
- I kriget dog 1,3 miljoner afghaner och 15 000 sovjetiska soldater. Dessutom hade fem miljoner av Afghanistans befolkning på 15 miljoner människor flytt, de flesta till Iran och Pakistan.
- När Sovjetunionen lämnade Afghanistan övergick kriget i ett inbördeskrig.

Frågor att besvara

- Läs mer om Afghansk-Sovjetiska kriget
- Vilka var de inblandade parterna och vad ville de uppnå?
- På vilka sätt har USA's stöd till Mujahedin bitit dem i rumpan senare?
- Tror du att Sovjetunionen hade förlorat kriget även om USA inte lagt sig i? Varför i så fall?

Svara här

- Quizlet

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 11
AMERIKANSK INBLANDNING I
STATSKUPPER

Amerikansk inblandning i statskupper

- I sin kamp mot kommunismen var det viktigast för USA att ett lands regering var antikommunistisk.
- När amerikanska intressen utomlands hotades ingrep USA.
- Så skedde bland annat 1953 i Iran, 1954 i Guatemala och 1973 i Chile.
- I dessa fall störtades de demokratiskt valda ledarna och ersattes av diktatorer.
- Att olagligt ta makten i ett land kallas statskupp.

- Quizlet

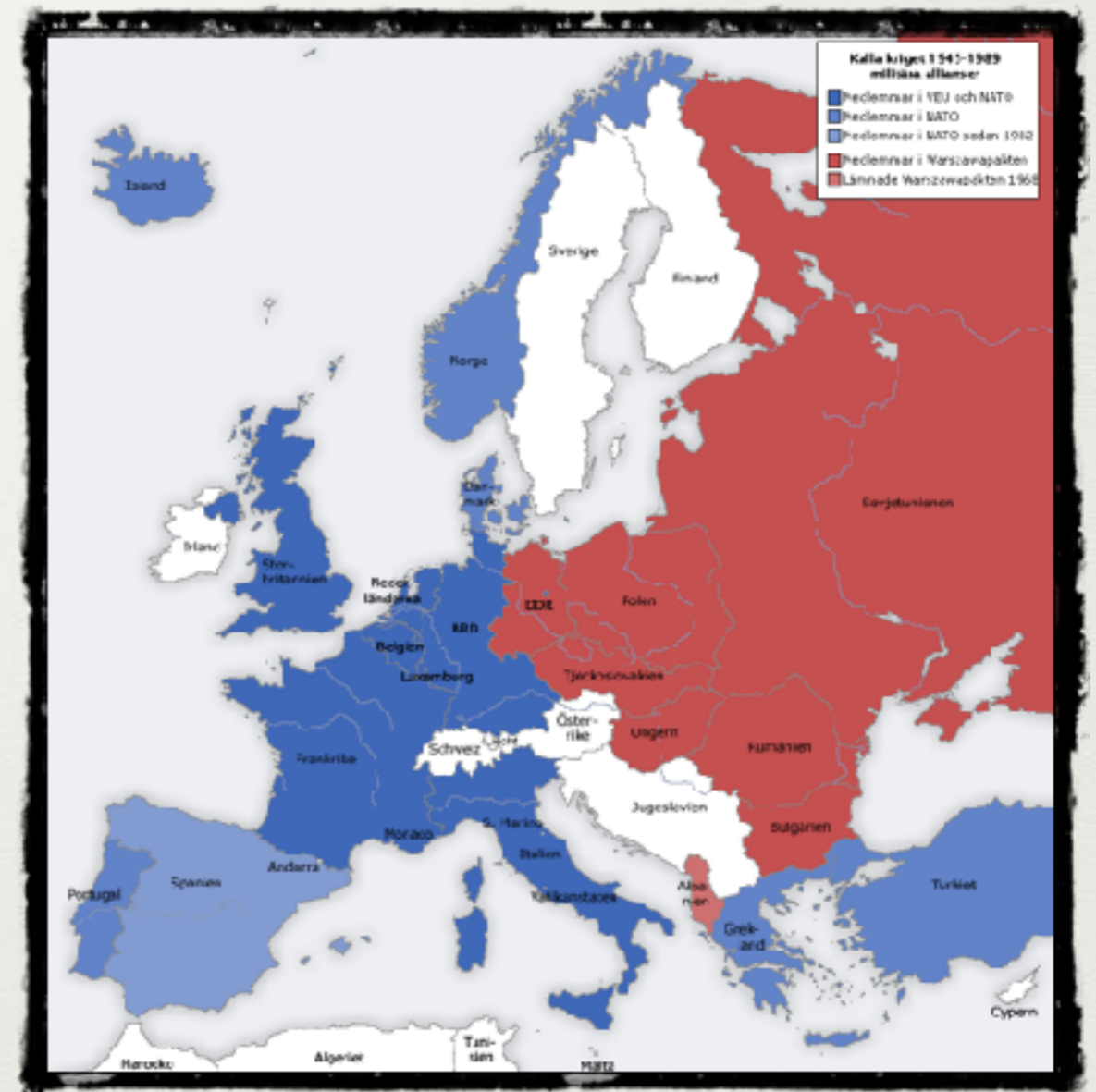
KALLA KRIGET 1946-1991

DEL 12

SVERIGE UNDER KALLA KRIGET

Sverige under kalla kriget

- Under kalla kriget fortsatte Sverige att vara neutralt och alliansfritt i fred.
- Sverige samarbetade dock med USA om vad som skulle ske vid en eventuell Sovjetisk invasion.
- Sverige kritiserade supermakternas krigshandlingar. USA kritiserades för sin inblandning i Vietnamkriget och Sovjetunionen kritiserades för sin inblandning i Ungern 1956 och i Tjeckoslovakien 1968.
- Sverige antog dock ofta en försiktig hållning mot Sovjetunionen.

U137 - en rysk ubåt på grund i Blekinge skärgård

- Natten till den 28 oktober 1981 gick en sovjetisk ubåt på grund i Blekinge skärgård.
- Sverige protesterade mot intrånget. Sovjetunionen meddelade att ubåten hade navigerar fel och krävde att Sverige skulle släppa ubåten.
- Sverige ansåg att Sovjetunionen hade bedrivit otillåten verksamhet.
- Det visade sig att ubåten var utrustad med kärnvapen. Än idag är det oklart vad ubåten gjorde inne på svenskt vatten.

Frågor att besvara

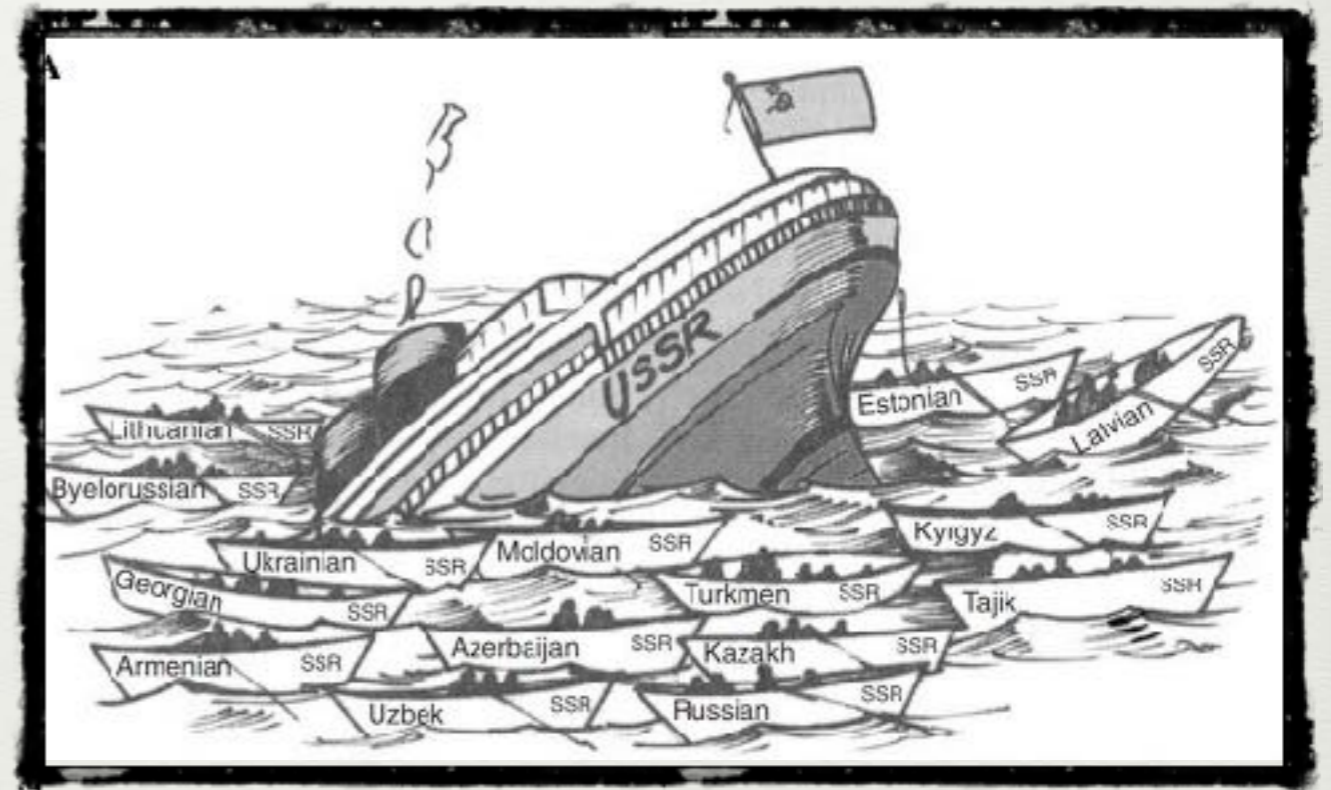
Svara här

- Quizlet

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 13
SOVJETUNIONENS
SÖNDERFALL

Sovjetunionens sönderfall

- När Michail Gorbatsjov blev Sovjetunionens ledare 1985 införde han reformer för att få fart på den Sovjetiska ekonomin, men i stället uppstod livsmedelsbrist i landet.
- Han införde också en reform för ökad öppenhet och kritik, vilket ledde till en Omfattande samhällsdebatt. Öppenheten gjorde att nationalismen växte sig stark i olika delar av landet. Olika etniska grupper krävde sin självständighet.
- 1 december 1991 upphörde Sovjetunionen att existera.
- 15 nya länder bildades. Det var Ryssland Estland, Lettland, Litauen, Ukraina, Vitryssland Moldavien, Georgien, Armenien, Azerbajdzjan, Kazakstan, Turkmenistan, Kirgizistan, Uzbekistan och Tadjikistan.

Fredliga revolutioner i Östeuropa

- 1989 släppte Sovjetunionen ”rätten” att ingripa militärt i Östeuropa. Ungern var det första östeuropeiska landet som öppnade sina gränser mot Västeuropa.
- Tusentals östtyskar tog sig då över till väst via Ungern.
- Den östtyska regeringen öppnade gränsstationerna i Berlin den 9 november 1989 efter flera månader av demonstrationer. Hundratusentals tyskar från stadens båda sidor strömmade till Berlinmuren och började riva den.
- Under 1989 krävde stora folkmassor demokrati och frihet i hela Östeuropa. Revolutionerna gick fredligt till utom i Rumänien.
- 1990 återförenades Västtyskland och Östtyskland till ett gemensamt Tyskland.

Frågor att besvara

Svara här

- Quizlet

KALLA KRIGET 1946-1991

DEL 14

DE JUGOSLAVISKA KRIGEN

De jugoslaviska krigen 1991–1999

- I samband med Sovjetunionens sönderfall växte nationalismen i hela Östeuropa.
- I Jugoslavien ledde nationalismen till krig. De jugoslaviska krigen var flera krig som pågick under åren 1991 till 1999.

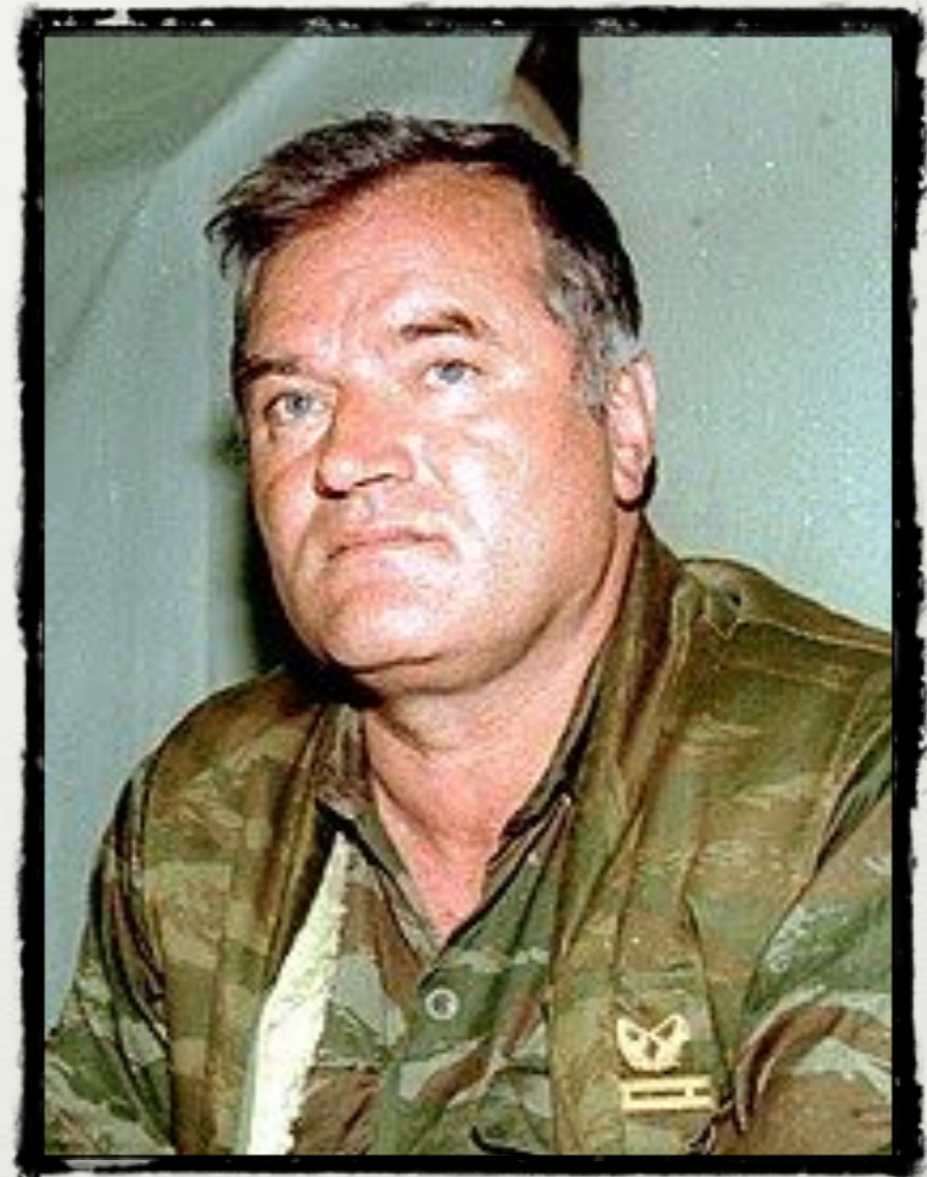
De jugoslaviska krigen 1991–1999

- I det forna landet Jugoslavien fanns flera olika folkgrupper, till exempel kroater (majoriteten är katoliker), serber (majoriteten är ortodoxa) och bosnier (majoriteten är muslimer).
- Folkgrupperna levde sida vid sida i Jugoslaviens sex olika delrepubliker (Slovenien, Kroatien, Bosnien-Hercegovina, Serbien, Montenegro och Makedonien).

De jugoslaviska krigen 1991–1999

- Under de jugoslaviska krigen beräknas hundratusentals människor ha dödats.
- I juli 1995 genomfördes ett folkmord i Srebrenica under general Ratko Mladic's ledning. Mer än 8 000 civila muslimer mördades. Det här massmordet på civila anses vara den värsta krigsförbrytelsen på europeisk mark sedan andra världskriget.

De jugoslaviska krigen 1991–1999

- Idag är sex länder från det som tidigare var Jugoslavien medlemmar i FN.
- Kosovo, det sjunde landet, har hittills blivit erkänt som ett självständigt land av mer än hälften av medlemsländerna i FN.

Frågor att besvara

Svara här

- Quizlet

KALLA KRIGET 1946-1991
DEL 15
NYA MAKTFÖRHÅLLANDEN I
VÄRLDEN

Nya maktförhållanden i världen

- Efter Sovjetunionens sönderfall var USA den enda kvarvarande supermakten.
- Det gällde såväl ekonomiskt som politiskt och militärt.
- Under 1990 och 2000-talen har folkrika länder med en snabb ekonomisk utveckling fått ett större inflytande.
- Den västerländska dominansen som har växt fram sedan 1500-talet utmanas nu av flera länder i världen.

Globalisering

- Globalisering är att länder, företag eller människor har utbyte med och/eller är beroende av varandra runtom i världen.
- När globalisering diskuteras handlar det ofta om ekonomi, världspolitik och makt.
- Aktörer som diskuteras är till exempel USA, Kina, Ryssland, EU, Världsbanken och FN.
- Till globaliseringen hör också kultur. Att lära av andra länders kulturer är en positiv följd av globaliseringen. Kontakter med andra underlättas av Internet och förbättrade språkkunskaper. Med ökade kontakter kan idéer om demokrati och rättvisa spridas över världen.

Japan och de asiatiska tigrarna.

- Japan blev återigen ett självständigt land 1952.
- Den ekonomiska tillväxten var snabb, vilket resulterade i en kraftigt höjd levnadsstandard.
- Under 1980-talet utvecklades Sydkorea, Taiwan, Hongkong och Singapore på ett liknande sätt.
- Länderna kallas de asiatiska tigrarna.
- En liknande ekonomisk utveckling sker idag i Thailand, Malaysia, Indonesien och Filippinerna.

Kina och Indien

- Sedan 1980-talet har allt fler industrier flyttat från Europa till Asien eftersom lönerna är lägre där.
- 2010 gick Kina om Japan som världens näst största ekonomi efter USA.
- Skillnaderna mellan de olika samhällsklasserna i Kina har blivit större, men även de fattigas köpkraft har ökat.
- I Indien lever en tredjedel av befolkningen under fattigdomsgränsen.
- De båda länderna satsar på forskning och uppfinningar. Kina ger också ett omfattande bistånd till länder i Sydostasien och i Afrika.

Latinamerika

- USA har sett Latinamerika som sitt intresse område sedan 1823. Sedan början av 2000-talet har USA dock inte längre lagt sig i den politiska utvecklingen i Latinamerika.
- Det folkrika Brasilien har en snabbt växande ekonomi. Landet är den sjunde största ekonomin i världen efter USA, Kina, Japan, Tyskland, Storbritannien och Frankrike. I Brasilien är skillnaderna mellan de rika och de fattiga enorma.

Ryssland efter Sovjetunionen

- Efter Sovjetunionens sönderfall infördes demokratiska reformer och allmänna val i Ryssland. Den demokratiska utvecklingen har dock avstannat. Landet införde snabbt marknadsekonomi och många statligt ägda fabriker, gruvor och råvarutillgångar såldes ut till ett fåtal privatpersoner. Ekonomiskt har vissa fått det bättre, men många har fått det sämre.
- Relationerna mellan Ryssland och västvärlden förbättrades efter Sovjetunionens fall. De senaste åren har relationerna försämrats. Det beror bland annat på Rysslands ockupation av Krimhalvön och landets militära inblandning i östra Ukraina.

Mellanöstern

- I Mellanöstern finns åtta av de 13 medlemsländerna i organisationen för oljeexporterande länder (Opec). Eftersom världsekonomin är beroende av Olja är ländernas makt stor.
- 1973 bestämde sig Opec för att chockhöja priset på olja som en reaktion mot de länder som stöttade Israel i Oktoberkriget. Det höga oljepriset orsakade en svår ekonomisk kris i Västvärlden.
- Irakkriget 2003 - 2011 försvagade Irak. Till området reser idag människor som säger sig vilja bekämpa västvärlden genom att ansluta sig till Islamiska staten (IS). De har framför allt mördat muslimer, kristna och andra grupper i Irak samt i grannlandet Syrien.
- Under Vintern 2010/2011 avsattes Tunisiens och Egyptens diktatorer efter stora folkliga protester. Instabiliteten har ökat i hela regionen och sedan våren 2011 råder inbördeskrig i Syrien.

Afrika

- I Afrika söder om Sahara finns världens fattigaste länder. Afrika står inför stora utmaningar med att bekämpa fattigdom, konflikter och sjukdomar, men det är inte hela sanningen.
- Den ekonomiska tillväxten i Afrika som helhet var dubbelt så stor under 2000-talets första årtionde som under både 1980- och 1990-talen ihop.
- Afrika drabbades i mindre utsträckning av finanskrisen 2008 än vad resten av Världen gjorde.
- Afrikanska Unionen, en samarbetsorganisation med över 50 medlemsländer, har medlat i ett flertal konflikter och ett visst ekonomiskt samarbete pågår mellan de olika länderna.

- Quizlet